

Силабус
навчальної дисципліни
ЕТИКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ЗАХИСТ УКРАЇНИ)» Сертифікатна програма «Громадянська та правова освіта»

Спеціальність: 014.16 Середня освіта (Захист України)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти: другий

Викладач (і)	СИДОРЧЕНКО Тетяна Федорівна
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/teachers/sydorchenko-tetyana-fedorivna/
Контактний тел.	+380993550796
Е-mail викладача:	tetanasidorchenko@gmail.com
Графік консультацій	Понеділок 16.10 -17.25 год.

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
5/150	20/4	20/6	110/140	залік

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: потреби, попит, пропозиція, виробництво, розподіл, обмін, споживання, інвестиційна діяльність, заробітна плата, підприємництво, етика.

Метою курсу «Етика підприємницької діяльності» є формування системи знань щодо сутності підприємництва як особливого виду діяльності, певного стилю і типу поведінки, що визначає бізнес-культуру підприємства, сучасної форми господарювання в умовах ринкових відносин; набуття практичних вмінь комплексного сприйняття та вирішення проблем, що виникають у діяльності підприємницьких структур для створення сприятливого бізнес середовища.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Етика підприємницької діяльності» є: оволодіти теоретичними основами сучасної організації підприємницької діяльності; набути практичних вмінь комплексного сприйняття та вирішення проблем, що виникають у діяльності підприємницьких структур для створення сприятливого бізнес середовища.

Зміст курсу:

Змістовний модуль № 1. «Соціальні цілі економіки».

Економіка як сфера життя людей. Економічні потреби та блага. Процеси, що забезпечують задоволення потреб: виробництво, розподіл, обмін і споживання. Учасники (суб'єкти) економічних відносин. Зміни потреб та економічних процесів виробництва, розподілу, обміну, споживання під час війни. Економічна безпека. Соціальна держава.

Змістовний модуль № 2. «Сталий розвиток».

Обмеженість ресурсів. Необхідність раціонального та ефективного використання ресурсів. Вплив діяльності людини на довкілля.

Змістовний модуль № 3. «Ринкова економіка».

Принципи ринкової економіки. Кругообіг в ринковій економіці. Попит і пропозиція, ринкова ціна, конкуренція. Зміни попиту та пропозиції окремих товарів під час війни. Функції держави в ринковій економіці. Державний бюджет, податки, напрямки видатків. Зміни доходів та видатків державного бюджету у воєнний час.

Змістовний модуль № 4. «Економіка домогосподарства».

Домашнє господарство як власник і споживач. Поняття про раціональне споживання. Права споживачів. Бюджет домогосподарств: види доходів, напрямки витрат, заощадження, в тому числі в умовах воєнного стану.

Змістовний модуль № 5. «Ринок праці».

Учасники ринку праці: роботодавці і наймані працівники. Поняття професії, спеціальності, кваліфікації працівника. Заробітна плата як дохід найманого працівника. Трудові відносини під час війни: гарантії та зміни.

Змістовний модуль № 6. «Інвестиційна діяльність».

Інвестиційний проект його зміст та порядок розробки. Аналіз інвестиційного проекту. Методи оцінки інвестиційного проекту.

Змістовний модуль № 7. «Підприємництво».

Підприємницька діяльність. Мета і соціальна відповідальність підприємця. Правовий захист бізнесу.

Змістовний модуль № 8. «Етичні засади бізнесу».

Стимулювання етичної поведінки. Етичні проблеми сучасного бізнесу. Постулати бізнес "етики". Етичні норми в менеджменті. Інституалізація етичних основ діяльності організацій. Етика та етикет.

Змістовний модуль № 9. «Мистецтво ділового спілкування».

Організація ділового спілкування. Особливості управлінського спілкування. Уміння говорити, слухати та формулювати питання. Психологічна культура спілкування. Практика ведення переговорів.

Змістовний модуль № 10. «Взаєморозуміння та конфлікти у спілкуванні».

Взаєморозуміння у спілкуванні. Міжособистісні конфлікти у спілкуванні. Конфлікти в організації.

Загальні та фахові компетентності навчальної дисципліни:

К-4 Здатність глибокого розуміння сучасних світоглядних систем; етичних і громадянських цінностей; сутності соціального конфлікту і шляхів його подолання.

К-9 Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність у сфері сучасної етики підприємницької діяльності.

К-11 Здатність критично мислити та аналізувати роль громадян у становленні й функціонуванні громадянського суспільства та утвердженні демократичних цінностей.

Програмні результати навчання (ПРН) дисципліни:

ПРН-2 - знання та розуміння сучасних світоглядних систем, етичних і громадянських цінностей, прав і свобод людини в демократичному суспільстві, сутності соціального конфлікту і шляхів його подолання.

ПРН-9 - уміння самостійного аналізу сучасних демократичних процесів, визначення форм суспільної активності громадян на рівні місцевої громади, регіону, держави.

ПРН-11 – здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність щодо основ підприємницької діяльності згідно етичних вимог суспільства.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перекладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) відбуваються на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності згідно Положення про академічну доброчесність у БДПУ. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття курсу. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Політика використання штучного інтелекту визначається положенням БДПУ

(https://bdpu.org.ua/wpcontent/uploads/2025/09/polityka_vykorystannya_shtucho_go_intelektu_v_osvitnom_u_proczesi_berdyanskogo.pdf), зокрема при підготовці до практичних занять дозволено часткове використання ШІ для структурування матеріалу, підготовки презентацій, перекладання джерел з інших мов, забороняється копіювання та генерація неправдивих фактів, забороняється використовувати в контрольованому середовищі під час проведення екзамену.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: інтернет-ресурси, таблиці тощо.

Система оцінювання та вимоги:

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
ЗМ (змістові модулі)										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	

Здобувачі освіти мають набрати бали з усіх змістових модулів під час виконання семінарських та самостійних робіт, а також під час складання заліку. Усні відповіді, письмові самостійні роботи, виконання тестових та творчих завдань повинні відповідати достатньому рівню задля набуття загальних та фахових компетентностей.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Базова

1. Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, О.С. Марченко Економічна теорія: навч. посіб / за заг. Л.С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.
2. Економічна теорія: підручник / за ред. В.М. Тарасевича. Київ: Центр навчальної літератури, 2016. 784с.
3. Мікроекономіка: підручник / за ред.В.Д.Базилевича. Київ: Знання, 2007. 677 с.
4. Корсікова Н.М. Макроекономіка: навчальний посібник для ст-ів ВНЗ. Львів: Магнолія, 2019. 240 с.
5. Малий І.Й., Радіонова І.Ф., Куценко Т.Ф., Федірко Н.В. Макроекономіка : базовий курс: навч. посіб. К. : КНЕУ, 2016. 254с.
6. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф.Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.
7. Степанова А. А. Інвестування в схемах і таблицях: підручник. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2021. 103с.
8. Добрава Н.В., Осипова М.М. Основи бізнесу: навчальний посібник. Одеса: Бондаренко М. О., 2018. 305 с.
9. І.В. Сушик, О.Г. Сушик, Я.М. Мартинюк, В.В. Вісин. Етика бізнесу: навч. посіб. Луцьк: РВВ Луцький НТУ, 2019. 268 с.

Допоміжна

10. Білецька, Л.В. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка) : підручник для ст-тів ВНЗ К. : Центр учбової літератури, 2017. 664 с.
11. Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко. Економічні теорії в системі наукових економічних знань: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. та доп. К. : Центр учб. літ., 2016. 226 с.
12. П.І.Юхименко, А.С. Даниленко, С.Г. Батажок, О.А. Шуст, Т.П. Житник Конкурентоспроможність підприємства: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 320 с.
13. Скоробогатова Н. Є. Інвестування: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 147 с. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/47347/5/Investyvannia.pdf>
14. Т. Гриценко, С. Гриценко, Т. Іщенко, Т. Мельничук, Н. Чуприк, Л.Анохіна. Етика ділового спілкування. Київ: Центр навчальної літератури. 2022. 344с.

Інформаційні ресурси

15. Господарський кодекс України від 16.02.2019 р. № 436-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
16. Податковий кодекс України від від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
17. Цивільний Кодекс України від 13.02.2019р. № 435-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
18. Закон України Про акціонерні товариства: Закон України від 17.10.2019 р. 8. №541-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
19. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб -підприємців та громадських формувань від 16.01.2020 р. №755-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
20. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
21. Офіційний сайт Державного комітету статистики України URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
22. Офіційний вебпортал Верховної Ради України. Законодавство України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/>
23. Міжнародний інститут прикладного системного аналізу (International Institute for Applied System Analysis) URL: <http://www.iiasa.ac.at/web/home/research/Economic-growth.en.html>
24. Міжнародний валютний фонд URL: <http://www.imf.org/external/88>
25. Міжнародний центр перспективних досліджень URL: <http://www.icps.com.ua/index.html>
26. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України URL: <http://www.niss.gov.ua/presentation.html>